

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»
ЗАХІДНОЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У М. ПЛЗЕНЬ
(ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI)**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
SHEE «PEREIASLAV-KHMELNYTSKYI HRYHORII SKOVORODA
STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY»
UNIVERSITY OF WEST BOHEMIA
(ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI)**

МАТЕРІАЛИ

**IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО:
ТОЧКИ ДОТИКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

PROCEEDINGS

**of the 4th International Scientific and Practical Internet Conference
«CROSS-CULTURAL COMMUNICATION AND TRANSLATION STUDIES:
COMMON ISSUES AND DEVELOPMENT PROSPECTS»**

Переяслав / Pereiaslav – 2021

УДК 81'25:316.77
М58

Рекомендовано до друку вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (протокол № 7 від 25 січня 2021 року)

Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку : матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції: збірник наукових праць (м. Переяслав, 18 березня 2021 року) / Гол. ред. К. І. Мізін; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Переяслав, 2021. 302 с. (Електронна книга).

Редакційна колегія: К.І. Мізін, д-р філол. наук, проф. (гол. ред.), Л.П. Летюча, канд. філол. наук, доц. (заст. гол. ред.), Є.В. Костик, канд. пед. наук, доц. (відп. ред.).

До збірника увійшли матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку» у м. Переяслав-Хмельницький 18 березня 2021 року.

Матеріали конференції надруковані українською, німецькою, англійською, французькою, російською, білоруською мовами та розподілені у збірнику за секціями, що заявлені у програмі конференції.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних спеціальностей.

Crosscultural communication and translation studies: common issues and development prospects : the fourth International scientific and practical Internet conference: collection of scientific works (Pereiaslav, March 18, 2021) / Ed. by K.I. Mizin; SHEE «Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University». Pereiaslav, 2021. 302 p. (Digital book).

This volume includes proceedings of the fourth International scientific and practical Internet conference «Crosscultural communication and translation studies: common issues and development prospects», which took place in Pereiaslav on the 18th of March 2021. The proceedings are published in Ukrainian, German, English, French, Russian and Belarusian, they are grouped according to the conference workshops.

This book is presented for scholars, lecturers, post-graduate students and Philology students.

Відповідальність за достовірність викладених у публікаціях фактів, а також за можливі огріхи щодо технічного оформлення цих публікацій несуть їхні автори.

УДК 81'25:316.77
М58

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ №1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Ажогіна Н. Деякі лінгвокультурні зауваження щодо кількісно-якісних характеристик друкованої продукції (на прикладі Великобританії).....	14
Гольцева М. Порухення максим Грайса у дипломатичному дискурсі РБ ООН, датовані першими згадками в мережі інтернет за 1994 рік.....	18
Дяків Х. Комунікативні девіації респондента: міжкультурний аспект.....	21
Іваницька Н. Дієслівна лакунарність у міжмовному зіставленні.....	24
Колесник О. «Політик бреше, оскільки його губи ворухаються»: експрес-аналіз квазі-політичного дискурсу.....	26
Korostenski Jiří Vzájemné působení dvou jazyků a kultur v Českých Budějovicích.....	29
Летюча Л. Етноцентризм як породження мовних стереотипів (на прикладі російських та українських паремій).....	32
Ляшенко Л., Соловей Н. Досягнення високих технологій у виявленні критичних моментів поділів індоєвропейської мовної сім'ї.....	37
Марченко Н. Strukturell-semantische Besonderheiten deutschsprachiger Parlamentsreden von Bundeskanzlerin Angela Merkel.....	42
Миклашевич Е. Імідж педагога в зеркале міжкультурної комунікації.....	45
Мізін К. Етноспецифічні емоції, емоційні стани та почуття як проблема міжкультурної лакулярності: німецька екзистенційна захищеність.....	46
Молоткіна Ю. Молодіжний сленг та підлітковий жаргон англомовного походження як актуалізація процесу міжкультурної комунікації.....	54
Резіна О. Створення інтерактивного веб-додатка як засіб підготовки студентів до міжкультурної онлайн-комунікації.....	60
Савчук В. Інваріантні характеристики передтакту в актуалізації комунікативних ходів в англомовних президентських виступах.....	63
Серебрянська І. Освітній дискурс як платформа для міжкультурної комунікації.....	66
Тарнавська Т., Глушаниця Н. Міжкультурна комунікація: діалог культур в умовах глобалізації.....	70
Христин Н. The types of sentences in advertising texts.....	72

СЕКЦІЯ №2. ПЕРЕКЛАД ЯК СПОСІБ І ФОРМА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Mauerer Christoph Übersetzung als Übertragung: Überlegungen zu einer deutschen Übersetzung der tschechischen Parable.....	75
Бялик В. Експресивний потенціал власних назв та їх переклад.....	77
Вольський С. Роль усного та письмового перекладу у процесі міжкультурної взаємодії.....	81
Доброскок В. Важливість перекладу у міжкультурному спілкуванні народів.....	83
Ivanchenko M., Malaniuk M. Translation of phraseologists as an integral part of the study of the English language.....	85
Прохоров М. Машинний переклад: типи міжкультурної комунікації.....	89
Терлецька Л. Features of translation as a form of intercultural communication.....	92
Шліхтенко Ю. Переклад як спосіб та форма міжкультурної комунікації.....	95

СЕКЦІЯ №3. ПРОБЛЕМИ РІЗНОЖАНРОВОЇ МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Абрамович І. Unity in diversity and mutual comprehension: chances of desired outcomes of intercultural communication assured and achieved by high-quality translation.....	98
Рахуба Г. Мовні засоби вираження іронії в англomовній прозі.....	100
Задорожна С. Засоби вербалізації образу героя твору.....	102
Журавська К. Способи творення неологізмів у романі Р. Бредбері «Fahrenheit 451».....	106
Горай М. Лінгвостилістичні засоби створення психологічного портрета.....	110
Шабінський М. Граматичні складнощі перекладу рекламного тексту.....	112

СЕКЦІЯ №4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ

Балабін В. Міждисциплінарність сучасного перекладознавства.....	118
Брик М. Відтворення фразеологічних одиниць при перекладі.....	121
Важинська Л. Актуальні проблеми теорії і практики перекладу.....	125
Довбня Л., Товкайло Т. Лексичні труднощі перекладу.....	127
Жураковська В. Лексико-семантичні особливості перекладу англійських неологізмів.....	129
Занов'як Я. Лексико-граматичні особливості перекладу оповідання Сомерсета Моєма «Друг у біді».....	131
Іванишин Н. Структурно-семантична характеристика термінів та абревіатур сектору ІТ.....	135
Камінська М. Translation of the comic effect challenges and strategies.....	136
Карабан В. Дисузус та суміжні явища у перекладі.....	140
Мамедова А. Мотивы переводческих трансформаций (на матеріалі поезії ХІХ века).....	143
Матійчук К., Костинюк Я. Особливості перекладу складних медичних термінів.....	145
Швець О. Особливості використання CAT-tools при перекладі.....	147
Шемуда М. До питання про застосування систем машинного перекладу як складової підготовки майбутніх перекладачів.....	153
Ярова Л., Олійник О. Когнітивний параметр доперекладацького аналізу іншомовних фахових текстів.....	156

СЕКЦІЇ №5-6. СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ТА ЛІНГВОКОГНІТИВНІ ЗАСАДИ ПЕРЕКЛАДУ. ПИТАННЯ ХУДОЖНЬОГО Й ГАЛУЗЕВОГО ПЕРЕКЛАДУ

Басак О. Вербально-функціональні особливості німецької народної казки (на основі казок Братів Грімм).....	160
Борисова Н. Способи перекладу авторських неологізмів в оповіданнях Дж.Р.Р. Толкіна «Tales from the perilous realm».....	162
Брайлян І. Конкретизація як вид лексичних перекладацьких трансформацій (на матеріалі роману Дж. Мартіна «Гра Престолів»).....	169
Дмитрошкін Д. Переклад сленгу семантичного поля кохання/відносини українською мовою (на прикладі телевізійного серіалу «Friends»).....	171

Заболотна Т. Перекладацька рецепція крізь призму сучасної поезії.....	176
Зубцова А. Особливості перекладу англомовних пісень.....	180
Калюжна Ю. Конотативні трансформації в українському перекладі роману Стівена Кінга «11/22/63».....	184
Kosovych O. Principles of metaphors translation in the work of art (on the example of Agata Christie's novel «Five pigs»).....	186
Костик Є. Авторська оригінальність художніх засобів у творі Оскара Уайлда «The Star-Child».....	191
Литвин І. Синтаксичні трансформації в українському перекладі детективної новели Г. Честертона «Алібі актриси».....	196
Литвиненко В. Guy de Maupassant: «Je suis entré dans la littérature comme un météore...».....	199
Ломака Н. Вираження іронії у романі Кетрін Стокетт «The help» українською мовою.....	202
Малашук-Вишневіська Н. Особливості перекладу американських віршованих текстів модернізму.....	205
Назаренко А. Власні назви в текстах рішень Європейського суду з прав людини: перекладацький аспект.....	207
Рейдало В. Денотативні трансформації в українському перекладі новели О. Генрі «The Last Leaf».....	210
Ріжняк О., Красношок В., Кармазіна К. Сучасні тенденції розвитку комп'ютерного жаргону.....	213
Савчук А. Мовні засоби вираження часу та простору у романі Одрі Ніффенеггер «The time traveler's wife».....	215
Серебрянська І., Ганницька І. До питання перекладу художнього тексту: когнітивно-емоційна кореляція «перекладач – адресат».....	219
Skliarenko O. Peculiarities and problems of artistic texts translation.....	222
Теллінгер Д. Культурная сторона художественного перевода.....	227
Тихенко В. Особливості художнього перекладу поезії (на матеріалі авторських перекладів англійських лімериків).....	228
Чорна Я. Особливості перекладу термінів Whistleblower та Whistleblowing.....	232

СЕКЦІЯ №7. ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ ТА ЕТНОУНІКАЛЬНОЇ СЕМАНТИКИ

Бабровіч Т. Лакатыўная прыкмета ў структуры вытворных субстантыўных найменняў будаўнічай сферы ў сучаснай беларускай мове.....	235
Волгіна О. Відображення етнокультурної семантики у прислів'ях італійської мови....	237
Дадак Д. Особливості відтворення категорії фемінності і маскулінності в німецьких фразеологізмах.....	241
Деменчук О. Артефактні номінації в англійській лінгвокультурі.....	243
Павлюк О. Засоби перекладу французьких фразеологічних одиниць з компонентом argent українською мовою.....	246
Сердюк Н. До питання специфіки перекладу англійських ідіоматичних одиниць негативної емоційно-чуттєвої сфери людини українською мовою.....	249
Філоненко Б. Особливості передачі характерів персонажів оповідання «Пригоди Тома Сойєра» в українському перекладі.....	253

СЕКЦІЯ №8. ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ КОНЦЕПТ ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ

Петров О. Особливості метафоричного моделювання когнітивної структури концепту SPARSAMKEIT (ощадливість) у німецькій лінгвокультурі: фразеологічна об'єктивація.....	257
Степченко К. Концепт в текстово-образній універсалії.....	260
Стеха М. Дослідження концептосфери художнього твору та її особливості.....	262
Філімончук Т. Відображення мовностилістичних засобів відкриття тоталітаризму у романі Джорджа Орвелла «1984» в українських перекладах.....	264

СЕКЦІЯ №9. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ПИТАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Барно О. Вплив дистанційного навчання на формування навичок комунікації студентів у закладах вищої освіти.....	268
Кикоть В. М., Опанасенко Ю. В. Підготовка фахівців із перекладу у вищій школі в умовах дистанційного навчання: перспективи розвитку та виклики часу.....	275
Осипенко Ю. Метод проєктів як інноваційний метод формування комунікативної компетентності.....	278
Паращук В., Паращук С. Комп'ютерне оцінювання складності іншомовних текстів для фахової підготовки вчителів і перекладачів.....	281
Перова С. Освітня програма з перекладу: досвід розробки.....	283
Танана С. Особливості професійної підготовки майбутніх перекладачів у ЗВО в умовах євроінтеграції.....	286
Цепенюк Т., Кебало М. Компетентність перекладача фармацевтичних інструкцій.....	289
Швець Н. Використання мовної здогадки при навчанні перекладу слів-контамінантів.....	294
Швець Т. Соціокультурна компетенція – важлива складова професійної компетенції майбутнього перекладача.....	298

CONTENTS

SECTION №1. CROSS-CULTURAL COMMUNICATION CURRENT ISSUES

Azhohina N. Some linguistic and cultural remarks on the quantitative and qualitative characteristics of printed products (on the example of Great Britain).....	14
Goltseva M. Violations of Maxim Grice in the diplomatic discourse of the UN Security Council, dated to the first mentions on the Internet in 1994.....	18
Diakiv Kh. Communicative deviations of the respondent: intercultural aspect.....	21
Ivanytska N. Verbal lacunarity in interlingual comparison.....	24
Kolesnyk O. “A politician lies because his lips move”: an express analysis of quasi-political discourse.....	26
Korostenski Jiří Vzájemné působení dvou jazyků a kultur v Českých Budějovicích.....	29
Letiucha L. Ethnocentrism as a generation of language stereotypes (on the example of Russian and Ukrainian paremias).....	32
Liashenko L., Solovei N. Achievements of high technologies in revealing critical moments of the Indo-European language family divisions.....	37
Marchenko N. Strukturell-semantische Besonderheiten deutschsprachiger Parlamentsreden von Bundeskanzlerin Angela Merkel.....	42
Miklashevich E. The image of the teacher in the mirror of intercultural communication.....	45
Mizin K. Ethnospecific emotions, emotional states and feelings as a problem of intercultural lacunarity: German existential security.....	46
Molotkina Yu. Youth slang and adolescent slang of English origin as an actualization of the intercultural communication process.....	54
Rezina O. Creating an interactive web application as a means of preparing students for intercultural online communication.....	60
Savchuk V. Invariant characteristics of the prelude in the actualization of communicative moves in English-language presidential speeches.....	63
Serebrianska I. Educational discourse as a platform for intercultural communication.....	66
Tarnavska T., Glushanytsia N. Intercultural communication: dialogue of cultures in the conditions of globalization.....	70
Khrystych N. The types of sentences in advertising texts.....	72

SECTION №2. TRANSLATION AS A MEANS OF CROSS-CULTURAL COMMUNICATION

Mauerer Christoph Übersetzung als Übertragung: Überlegungen zu einer deutschen Übersetzung der tschechischen Parabible.....	75
Bialyk V. Expressive potential of proper names and their translation.....	77
Volskyi S. The role of interpretation and translation in the process of intercultural interaction.....	81
Dobroskok V. The importance of translation in intercultural communication of peoples.....	83
Ivanchenko M., Malaniuk M. Translation of phraseologists as an integral part of the study of the English language.....	85
Prokhorov M. Machine translation: types of intercultural communication.....	89
Terletska L. Features of translation as a form of intercultural communication.....	92
Shlikhtenko Yu. Translation as a way and form of intercultural communication.....	95

SECTION №3. THE ISSUES OF DIFFERENT GENRES INTERLINGUAL COMMUNICATION CONCERNING TRANSLATION STUDIES

Abramovich I. Unity in diversity and mutual comprehension: chances of desired outcomes of intercultural communication assured and achieved by high-quality translation.....	98
Rahuba H. Linguistic means of expressing irony in English prose.....	100
Zadorozhna S. Means of verbalization of the image of the hero of the work.....	102
Zhuravska K. Ways of creating neologisms in R. Bradbury's novel "Fahrenheit 451".....	106
Horai M. Linguistic and stylistic means of creating a psychological portrait.....	110
Shabinskyi M. Grammatical difficulties of translation of advertising text.....	112

SECTION №4. TRANSLATION THEORY AND PRACTICE CURRENT ISSUES

Balabin V. Interdisciplinarity of modern translation studies.....	118
Brick M. Reproduction of phraseological units in translation.....	121
Vazhynska L. Actual problems of translation theory and practice.....	125
Dovbnia L., Tovkaylo T. Lexical difficulties of translation.....	127
Zhurakovska V. Lexical and semantic features of translation of English neologisms.....	129
Zanoviak Ya. Lexical and grammatical features of the translation of Somerset Maugham's story "A friend in need".....	131
Ivanyshyn N. Structural and semantic characteristics of terms and abbreviations of the IT sector.....	135
Kaminska M. Translation of the comic effect challenges and strategies.....	136
Karaban V. Disusus and related phenomena in translation.....	140
Mamedova A. Motives of translation transformations (on the material of poetry of the XIX century).....	143
Matiichuk K., Kostyniuk Ya. Features of translation of complex medical terms.....	145
Shvets O. Features of using CAT-tools in translation.....	147
Shemuda M. On the question of using machine translation systems as a component of training future translators.....	153
Iarova L., Oliinyk O. Cognitive parameter of pre-translation analysis of foreign professional texts.....	156

SECTIONS №5-6. SOCIOLINGUISTIC AND LINGUO-COGNITIVE TRANSLATION PRINCIPLES. FICTION AND BRANCH-WISE TRANSLATION ISSUES

Basak O. Verbal and functional features of German folk tale (based on the tales of Grimm Brothers).....	160
Borysova N. Ways of translating the author's neologisms in the stories of J.R.R. Tolkien "Tales from the perilous realm".....	162
Brailian I. Substantiation as a kind of lexical translation transformations (based on J. Martin's novel "Game of Thrones").....	169
Dmytroshkin D. Translation of slang of the semantic field love / relationship in Ukrainian (based on the TV series "Friends").....	171
Zabolotna T. Translation reception from the perspective of modern poetry.....	176
Zubtsova A. Translation features of English songs.....	180

Kaliuzhna Yu. Connotative transformations in the Ukrainian translation of Stephen King's novel "11/22/63".....	184
Kosovych O. Principles of metaphors translation in the work of art (on the example of Agata Christie's novel «Five pigs»).....	186
Kostyk Ye. Author's originality of artistic means in Oscar Wilde's work "The Star-Child".....	191
Lytvyn I. Syntactic transformations in the Ukrainian translation of G. Chesterton's detective novel "Actress's Alibi".....	196
Lytvynenko V. Guy de Maupassant: «Je suis entré dans la littérature comme un météore...».....	199
Lomaka N. An expression of irony in Catherine Stockett's novel "The help" in Ukrainian.....	202
Malashchuk-Vyshnevskya N. Translation features of American poetic texts of modernism.....	205
Nazarenko A. Proper names in the texts of judgments of the European Court of Human Rights: translation aspect.....	207
Reidalo V. Denotative transformations in the Ukrainian translation of O. Henry's short story "The Last Leaf".....	210
Rizhniak O., Krasnoshchok V., Karmazina K. Current trends in computer jargon development.....	213
Savchuk A. Linguistic means of time and space expression in Audrey Niffenegger's novel "The time traveler's wife".....	215
Serebrianska I., Hannytska I. On the question of literary text translation: cognitive-emotional correlation "translator – addressee".....	219
Skliarenko O. Peculiarities and problems of artistic texts translation.....	222
Tellinher D. The cultural side of literary translation.....	227
Tykhenko V. Features of poetry artistic translation (based on the author's translations of English limericks).....	228
Chorna Ya. Features of translation of the terms Whistleblower and Whistleblowing.....	232

SECTION №7. LINGUOCULTURAL AND ETHNO-UNIQUE MEANING REPRODUCTION ISSUES

Babrovich T. Locative feature in the structure of derived nouns of the construction sphere in the modern Belarusian language.....	235
Volhina O. Reflection of ethnocultural semantics in proverbs of the Italian language.....	237
Dadak D. Features of reproduction of the category of femininity and masculinity in German phraseology.....	241
Demenchuk O. Artifact nominations in English linguistics.....	243
Pavliuk O. Means of translating French phraseological units with the <i>argent</i> component into Ukrainian.....	246
Serdiuk N. On the translation specifics of English idiomatic units of the negative emotional and sensory sphere of man in the Ukrainian language.....	249
Filonenko B. Features of characters conveying in the story "The Adventures of Tom Sawyer" in Ukrainian translation.....	253

**SECTION №8. LINGUOCULTURAL CONCEPT AS A TRANSLATION
PROBLEM**

Petrov O. Features of metaphorical modeling of the cognitive structure of the concept SPARSAMKEIT (thrift) in German linguistic culture: phraseological objectification.....	257
Stepchenko K. Concept in text imaginative universality.....	260
Stekha M. Research of the conceptsphere of a fictional work and its features.....	262
Filimonchuk T. Reflection of linguistic and stylistic means of discovering totalitarianism in George Orwell's novel "1984" in Ukrainian translations.....	264

**SECTION №9. LINGUO-DIDACTIC ISSUES OF CROSS-CULTURAL
COMMUNICATION AND TRANSLATION**

Barno O. The influence of online learning on the formation of communication skills of students in higher education institutions.....	268
Kykot' V., Opanasenko Yu. Training of translation specialists in higher education in the conditions of online learning: prospects of development and challenges of time.....	275
Osypenko Yu. The project method as an innovative method of communicative competence formation.....	278
Parashchuk V., Parashchuk S. Computer assessment of the complexity of foreign texts for the professional training of teachers and translators.....	281
Perova S. Educational program in translation: development experience.....	283
Tanana S. Features of professional training of future translators in higher education institutions in the context of European integration.....	286
Tsepeniuk T., Kebalo M. Competence of pharmaceutical instructions translator.....	289
Shvets' N. The use of language guess in teaching blends translation.....	294
Shvets' T. Socio-cultural competence is an important component of the future translator's professional competence.....	298

- вторинне позитивне соціальне орієнтування (в сімейних і особистісних відносинах, наприклад, доброзичливий, ніжний);
- ділова компетентність, яка включає в себе необхідні для професійного успіху психічні якості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зорівчак, Р. П. (1979). Принципи підходу до фразеологічної одиниці в перекладознавчих дослідженнях. *Теорія і практика перекладу*. Вид-во при Київ. держ. ун-ті видавнич. об'єднання «Вища школа», Вип. 1. С. 108–122.
2. Остапович, О. Я. (1996). Фразеологізовані образи-символи з країнознавчою семантикою у мовних взаємовпливах Австрії й України. *Мовознавство*. № 6. С. 46–49.
3. Witte, H. (1998). Die Rolle der Kulturkompetenz. *Handbuch Translation*. Tübingen: Stauffenburg Verlag. S. 345–348.

Деменчук Олег
(Рівненський державний гуманітарний університет)

АРТЕФАКТНІ НОМІНАЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ

Визначальною рисою сучасних ономазіологічних досліджень є декларація доцільності та необхідності застосування антропоцентричного підходу до аналізу номінативних засобів мови. Об'єктом такого аналізу слугують ті елементи «мовної когніції», які в певному аспекті розкривають особливості номінативних стратегій людини. З одного боку, такий підхід орієнтований на експлікацію втілених у мовному знаку знань людини, з іншого – знань про саму людину. У першому випадку доцільно говорити про номінацію, реалізовану в межах «широкої» семантики, яка ставить за мету вивчення «мовних репрезентацій концептуальних структур людської свідомості» (Кубрякова 2004, 14). Інший ракурс визначає номінацію «вузької» семантики, яку можна схарактеризувати як власне антропосемантику, або семантику щодо людини, завданням якої є встановлення особливостей мовного втілення людиною знань про себе та своє оточення. Пор. «Слова ж придумуються для того, щоб назвати щось **всередині** нас, а такі структури з'являються з досвідом пізнання світу» (op. cit., 70).

Загальна спрямованість когнітивної лінгвістики на пояснення феномену мови стосовно носія цього феномену – людини – визначає об'єкт аналізу – антропометричні артефактні номінації – назви, які характеризують людину за ознакою певного матеріального об'єкта (артефакту).

Як мовні знаки антропометричні артефактні номінації – це ідіоматичні назви складної структури, семантика яких кодує інформацію про людину в її взаємодії зі світом матеріальних речей, пор.: *armchair traveller* «someone who looks at travel films on television or reads books on travelling from the comfort of his armchair instead of visiting the countries himself»; (Gulland & Hinds-Howell 1994,

150); *carpet-bagger* «a candidate for election who has no roots or interest in the constituency he wishes to represent» (op. cit., 152) і т. ін.

Номінативний обсяг артефактних назв в англійській мові розподілено між такими класами:

А. КЛАС «ОДЯГ (ЕЛЕМЕНТ ОДЯГУ)»: *black belt, black-coat, bluecoat, red-jacket, white ribboner, pink-collar, blue-stocking, smarty-boots, piece of skirt, stuffed shirt, red-hat, redshirt, redtab, fancy pants, straw shoe* та ін.

Б. КЛАС «ПРЕДМЕТИ ДОМАШНЬОГО ГОСПОДАРСТВА (МЕБЛІ, НАЧИННЯ, ІНСТРУМЕНТИ ТОЩО)»: *stool-pigeon, part of the furniture, wet blanket, tin-pot, pencil-neck, regular brick, yellowknife, perfect picture* та ін.

В. КЛАС «ЇЖА»: *big cheese, butter-fingers, chocolate box, lollipop man (lady), sandwich man, smart cookie* та ін.

Г. КЛАС «ЗБРОЯ»: *battle-axe, big gun, brown bomber, cannon-fodder, hatchet-man* та ін.

Ґ. КЛАС «СПОРУДИ»: *blue-domer, whited sepulchre, tower of strength* та ін.

Д. КЛАС «ТРАНСПОРТ»: *big wheel, fifth wheel, third wheel, motor-mouth, slow coach* та ін.

Смисловий обсяг артефактних назв в англійській мові охоплює такі класи:

А. КЛАС «СОЦІАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЮДИНИ» (ідентифікація об'єкта за ознакою атрибуту, пов'язаного із життям і стосунками людей у певному суспільстві):

(а) інституційна (належність до певної організації, установи, закладу тощо), пор.: *black-hood* «a non-regent member of the senate of the University of Cambridge»; *orange collar* «prison laborers, named for the orange jumpsuits commonly worn by inmates» та ін.;

(б) професійна (пов'язана із певною професією або професійною галуззю, професійною діяльністю), пор.: *bluebottle* «policeman»; *pink-collar worker* «someone working in the care-oriented career field or in fields historically considered to be women's work» та ін.;

(в) етнічна (належність до певної етнічної групи, пов'язаний з культурою певного етносу), пор.: *bluecap* «a Scot, a Scotchman»; *blue gown* «one of a class of paupers or pensioners, or licensed beggars, in Scotland, to which annually on the king's birthday were distributed certain alms, including a blue gown» та ін.;

(г) історична (пов'язана із певною історичною подією), пор.: *bluecoat* «U.S. a soldier in the Federal army during the Civil War»; *greycoat* «U.S. a soldier of the Confederate army in the American Civil War» та ін.;

(ґ) статусна (яка засвідчує певний соціальний стан людини), пор.: *black hat* «Australian slang a newly-arrived immigrant»; *grey collar* «elderly individuals working beyond the age of retirement».

Б. КЛАС «ЦІННІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЮДИНИ» (ідентифікація об'єкта за ознакою його індивідуальної або суспільної оцінки):

(а) етична (позитивна або негативна оцінка об'єкта), пор.: *black hat* «U.S. colloq. a bad guy»; *white-hat* «U.S. slang a good man» та ін.;

(б) інтелектуальна (оцінка об'єкта за ознакою його розумових якостей, вмінь), пор.: *black gown* «a learned man»; *smarty-boots* «a know-all, someone who knows all the answers» та ін.;

(в) емотивна (оцінка об'єкта, зумовлена чинником емоційного ставлення до його якостей, поведінки тощо), пор.: *battle-axe* «a domineering, aggressive woman, one who likes to take charge of any activity»; *stuffed shirt* «a pompous bore» та ін.;

(г) експресивна (оцінка об'єкта за ознакою певної образної характеристики), пор.: *butter-fingers* «someone who lets something slip between his fingers as if they were made of butter»; *motor-mouth* «someone who talks a lot» та ін.;

(ґ) естетична (оцінка об'єкта з позицій уявлення про прекрасне або огидне), пор.: *perfect picture* «lovely to look at»: *The bride was a perfect picture* (Gulland & Hinds-Howell 1994, 152);

(д) утилітарна (оцінка об'єкта в аспекті його практичного використання), пор.: *stool-pigeon* «a person employed as a decoy by criminals»; *straw shoe* «a professional false witness hired by an unscrupulous attorney» та ін.;

(е) нормативна (оцінка об'єкта в аспекті визначеної норми, правила, припису), пор.: *pot hunter* «someone who takes part in sporting events for the sake of the prizes and not for the fun of it»; *red-tapist* «one who adheres strictly or mechanically to official routine» та ін.;

(є) тіміологічна (оцінка об'єкта за ступенем його важливості, цінності та значущості), пор.: *big gun* «a person of distinction or importance; one who is great or eminent in anything»; *cannon-fodder* «men who are regarded by the high command as unimportant enough to sacrifice in war».

В. КЛАС «СЕМІОТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЮДИНИ» (ідентифікація об'єкта з певним стереотипно-символічним смислом, канонізовано або конвенціоналізовано закріпленням у суспільній свідомості):

(а) символічна (ідентифікація об'єкта з певним канонізованим у суспільстві смислом), пор.: *tower of strength* «a person one can always turn to for sympathy and support in times of trouble», див. *tower* в (Cooper 1987, 175);

(б) квазісимволічна (ідентифікація об'єкта з певним конвенціоналізованим у суспільстві смислом), пор.: *blackballer* «one who casts a vote rejecting somebody»; *blue-ribbonist* «a total abstainer who wears a blue ribbon as a badge of his principles».

Антропометричні артефактні номінації – це назви, які характеризують людину за ознакою певного матеріального об'єкта (артефакту). Як ідіоматичні назви артефактні номінації відображають факт соціалізації, аксіологізації та семіотизації матеріального світу людини. В англійській мові номінації засвідчують виразну тенденцію до позначення внутрішнього світу людини і підтверджують закономірність зумовленості номінативних процесів чинником предметно-пізнавальної діяльності людини. Номінативні стратегії антропометричних артефактних назв в англійській мові реалізовано на основі лінгвокогнітивного механізму розширеної стереотипізації. Такий механізм регулює концептуальне наповнення структури мовного знака залежно від того,

яка ознака стереотипу набуває домінуючого статусу в процесі номінації. Актуалізація відповідної ознаки в етносвідомості представників англомовної спільноти створює підґрунтя для експлікації в номінативній структурі артефактних назв додаткових антропометричних смислів – семантичних позицій знака, які кодують інформацію про певний матеріальний об'єкт (артефакт).

ЛІТЕРАТУРА

1. Кубрякова, Е. С. (2004). *Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира*. Москва: Языки славянской культуры.
2. Cooper, J. C. (1987). *An illustrated encyclopaedia of traditional symbols*. London: Thames and Hudson Ltd.
3. Gulland, D. M. & Hinds-Howell, D. (1994). *The Penguin Dictionary of English Idioms*. London: Penguin Books.

*Павлюк Олена
(Запорізький національний університет)*

ЗАСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ФРАНЦУЗЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КОМПОНЕНТОМ ARGENT УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

У будь-якому суспільстві роль грошей не тільки для економіки, але й у житті кожної конкретної людини є надзвичайно важливою. Важко переоцінити їхню роль в історії суспільства, у тому числі й французького. Гроші є однією з основ людської цивілізації, невід'ємною частиною життя кожної людини.

У фразеології відбивається досвід, традиції та звичаї народу, особливості його побуту і культури, його спостереження над навколишнім світом тощо. Французька фразеологія відбиває численні досвідні знання, уявлення, цікаві факти з життя і історії французького народу. Чимало фразеологізмів відображують ставлення до грошей, їхню роль у житті людини, способи заробітку та трати грошей, інший народний досвід, пов'язаний з грошима. У нашій розвідці ми дотримуємось погляду на фразеологію, відповідно до якого прислів'я, приказки, кліше тощо мають ознаки фразеологізмів. Під об'ємом фразеології, слідом за В.М.Телія, ми розуміємо всі типи узуально відтворюваних сполучень, що групуються в дуже розмиті групи, на основі тих чи інших характерних ознак. Широкий об'єм фразеології включає все те, що відтворюється у готовому виді, не являючись словом. Такий підхід є суто узуальним, відповідно до нього всі сполучення слів (непредикативні і предикативні), що відтворюються у мовленні відповідно до узусу вживання є фразеологізмами (Телія 1996, 58-59).

Переклад фразеологізмів нерідко ставить перед перекладачем складне завдання. Досягнення повноцінного перекладу фразеологізму залежить від співвідношення між одиницями мови оригіналу та мови перекладу:

**МАТЕРІАЛИ
IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО:
ТОЧКИ ДОТИКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

18 березня 2021 року

(Переяслав, Україна)

Комп'ютерна верстка і дизайн –
Є.В. Костик, Н.В. Швець, Н.В. Борисова, Т.В. Заболотна

Упорядковано на кафедрі іноземної філології, перекладу та методики
навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди», 2021